

**Мамандарды кәсіби
дайындаудағы
психологиялық-
педагогикалық
мәселелер**

**Психолого-
педагогические проблемы
профессиональной
подготовки специалистов**

**Psychological and
pedagogical problems
of professional
education**

ӘОЖ 378.4

Қ. М. Нағымжанова

С. Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан мемлекеттік университетінің
бастауыш білім берудің теориясы мен әдістемесі кафедрасының меңгерушісі
E-mail: karakat_4@mail.ru

**Студенттердің педагогикалық креативтігін қалыптастыру
парадигмалары және тұғырлары**

Мақалада «парадигма» ұғымы нақты бір уақыт аралығында мамандарды дайындау мәселесіндегі ғылыми идеялар моделі ретінде анықталады. Педагогтерді дайындаудың теориялық практикалық міндеттерін шешуге мүмкіндік беретін идеялар, ғылыми пайымдаулар жүйелі талданады. Парадигмалардың ауысуы студенттердің креативтілігін қалыптастыруда қоғамдық прогрестің дамуына тиімді және табысты әсер ететін маңызды шарт ретінде қарастырылады. Педагогтердің креативтілігінің психологиялық-педагогикалық негіздерін қалыптастыру моделі ұсынылады. Модель үш блоктан тұрады.

Бірінші блок – университеттің инновациялық білім беру ортасында студенттердің креативтігін қалыптастыру жағдайында педагогикалық іс-әрекетке деген креативтік бейімділігі.

Екінші блок – университеттің оқу-тәрбие үдерісінде инновациялық технологияларды қолдануға маманның дайындығы.

Үшінші блок – университеттің инновациялық білім беру ортасында технологияларды қолдана отырып, студенттердің педагогикалық қарым-қатынасқа енуі.

Креативтікті зерттеуде өткізілген талдау жалпы заңдылықтар мен кәсіптік андрагогикада өткізу ерекшеліктерін табуға мүмкіндік береді. Креативті тұлғаның жеке интеллектуалдық-эвристикалық сапасы ретінде рационалистік түсінуден ерекшелігі креативтікті жүйелі, бағалы тұлғалық, көп деңгейлі білім беруден бастау алады.

Түйін сөздер: парадигма, инновациялық технологиялар, университет, педагогикалық жүйе.

K. Nagymzhanova

Approaches and paradigms of formation of pedagogical creativity of students

In this article scientific achievements which during certain time give model of statement of problems of preparation of the expert are defined by the concept «paradigm». The system of ideas, scientific representations allowing to solve theoretical and practical problems of preparation of teachers are analyzed. Change of paradigms to pedagogical science is considered as an important condition and the precondition of public progress and allows more effectively and to influence formation of creativity of students successfully. The proposed model of the psychological-pedagogical bases of formation of creativity of teachers. The model consists of three chunks.

The first chunk is the development of the creative abilities of students in the conditions of innovative-educational environment of the University for educational activity.

Second chunk- readiness of service providers to the application of innovative technologies in the educational process of the University.

Third chunk- entry students of pedagogical communication in the innovation environment of the University of using technology

Analysis on the study of creativity is possible to find common regularities and peculiarities of professional andragogic. Rational features of creativity of personality intellectual-heuristic quality creative personality originate from the system, values and multilevel education.

Keywords: paradigm, innovation technology, university, pedagogical system.

К. Нағымжанова

Подходы и парадигмы формирования педагогической креативности студентов

В данной статье понятием «парадигма» определяются научные идеи, которые в течение определенного времени используются как модели постановки проблем подготовки специалиста. Анализируются система идей, научных представлений, позволяющие решать теоретические и практические задачи подготовки педагогов. Смена парадигм рассматривается как важное условие и предпосылка общественного прогресса и позволяет более эффективно и успешно воздействовать на формирование креативности студентов. Предложена модель психолого-педагогических основ формирования креативности педагогов. Модель включает три блока.

Первый блок – формирование креативных способностей студентов в условиях инновационно-образовательной среды университета для педагогической деятельности.

Второй блок – готовность специалиста к применению инновационных технологий в учебно-воспитательном процессе университета.

Третий блок – вступление студентов в педагогическое общение в инновационной среде университета, применяя технологии.

Проведенный анализ по исследованию креативности дает возможности найти общие закономерности и особенности профессиональной андрагогики. Рациональные особенности креативности личности как интеллектуально-эвристические качества творческой личности берут начало из системного, ценностного и многоуровневого образования.

Ключевые слова: парадигма, инновационные технологии, университет, педагогическая система.

Кіріспе

Қазіргі кезде біздің республикамызда білім берудің жаңа жүйесі жасалып, әлемдік білім беру кеңістігіне енуге бағыт алуда. Бұл педагогика теориясымен оқу-тәрбие үдерісіндегі елеулі өзгерістерге байланысты болып отыр:

- білім берудің парадигмасы өзгерді, білім берудің мазмұны жаңарып, жаңа көзқарас, басқаша қарым-қатынас өзгеше менталитет пайда болуда;

- білім мазмұны жаңа үдерістік біліктермен ақпаратты қабылдау қабілеттерінің дамуымен, ғылымдағы инновациялылық және нарықтық жағдайындағы білім беру бағдарламаларының нақтылануымен байи түсуде;

- ақпараттық дәстүрлі әдістері – ауызша және жазбаша, телефон және радио байланыс – қазіргі заманғы компьютерлік құралдарға ығысып орын беруде;

- тұлғаны тәрбиелеуде, оның жан дүниесінің рухани баюына, азамат тұлға ретінде қалыптасуына көңіл бөлінуде;

- университеттегі инновациялық білім ортасының ұрпақ тәрбиесіндегі бірлігіне ұмтылыс жасалуда;

- қоғамдық біліммен бара-бар педагогикалық технологияның кеңінен қолданылуына және ғылымның рөліне мән берілуде.

Классикалық парадигманың өмірге келуі

Я.А. Коменскийдің 16-ғасырдағы «Ұлы дидактика» еңбегінен [1], К.Д. Ушинскийдің [2] 19-ғасырдағы «Человек как предмет воспитания» трактаттарынан бастау алады. «Классикалық парадигма білім жүйесін ұрпақтан-ұрпаққа білім, білік дағдыны, ғылым жетістіктерін, адамның қызмет тәсілдерін жеткізуші үдеріс», – деп көрсетеді.

Ізгілік парадигмасы «барлығы адам үшін», «адам байлығы үшін» ұстанымдарына негізделіп, адамның ойлау бейнесін өзгертуге бағытталған. Жаңа білім парадигмасы білім, білік, дағдымен шектелетін білім жүйесін тұлғаның өзін-өзі жүзеге асыру әлеуетімен қамтамасыз ету мақсатындағы құзырлылық тұғырына ауыстыруды болжайды.

Негізгі бөлім. Педагогикалық білім беру жүйесін жаңарту мақсатында тұжырымдама жасағанда көп парадигмалық тұғырды пайдалана отырып, ғалымдар негізінен төрт парадигманы бөліп қарастырады: тәлімгерлік (оқытушы-білімді тасымалдаушы, беруші, ол студенттің білім алу мақсатын айқындайды, қажетті өзгерістерін жоспарлайды, оларда қалыптасатын қасиеттер сапаларды жобалайды), білімдік (оқытудың лекциялық-семинарлық формасында және білім сапасын тексеруде ауызша емтиханға басты орын беріледі), құралдық-технологиялық (педагог пен студенттің бірлескен әрекетін көп түрлі интеллектуалдық құрылымдар

арқылы ұйымдастыру, оқытудың жобалық және зерттеушілік формаларын, тест тапсырмаларын пайдалану, оқытуды ақпараттандыру және компьютерлендіру), әдіснамалық-инновациялық (жинақталған құралдарды біріктіру, білім беруді инновация өндірісі деп түсіндіру, студенттің жеке тұлғасына, оның мәдени дамуына, тұлғалық және кәсіби дамуына қажет әрбір студентке мәнді болып табылатын оқыту формалары мен әдістерін енгізу). Демек, педагогикалық білім беру жеке тұлғалық парадигманы өзектендіруде. Тұлғалық парадигма – бұл бір-бірімен тығыз байланысқан идеялар, түсініктер және әрекет тәсілдері арқылы тұлғаны әлеуметтендіру үдерісін қамтамасыз ететін педагогикалық қызметтің әдіснамалық бағыты. Жеке-тұлғалық парадигманың мәні оның студенттің қызығушылығы мен қажеттігін қанағаттандыруы, оның өзіне тән тұлғалық сапалары арқылы өзіндік даму траекториясын анықтауы, педагог пен оқушы арасындағы субъектілік қарым-қатынасты орнатуға студенттердің өзін-өзі тануы мен әлеуметтенуіне бағытталуы арқылы іске асады.

XX ғасыр аяғында білім берудегі жағдайды өзгерту үшін білім берудің ізгілендірудің мегатенденциясы жүзеге асырыла бастады. Ол технократиялықтан ізгілікті білімге көшуге және жалпы адами құндылықтарды бекітуге бағытталған.

Ізгілендіру тәрбиесі негізгі екі мақсатты шешуді көздейді:

а) жүйе құрылымын жетілдіру, ішкі және сыртқы байланыстарды адам білімінің мақсаттарына сәйкес бола алатын, тәрбиеленушінің рухани, физикалық қажеттіліктерін қанағаттандыруға және дамытуға бағыттау;

б) жүйенің барлық компоненттерін адамның әлеуметтілігін, әрекеттегі, қарым-қатынастағы, байланыстағы адамилығын қалыптастыруға бағдарлау.

Сөйтіп, қазіргі білім беру парадигмасы мамандарды өздігінен кәсіби білім, білік, дағдыны меңгеруге, нақты өмірге бейімделу дағдысына, яғни ашық, оңтайлы және икемді болуға бағыттайды. Қазіргі білім берудің девизи – «бүкіл өмірге білім емес, «бүкіл өмір бойы білім беру».

Дамытатын сапаларға ақпараттық жұмыс ерекшеліктеріне негізделетін парасаттылық әрекеттің алуан түрлеріне қабілеттілік жатады. Бұл блок ақпаратты сыртқы әлемнен алу, оны орталық өңдеу және әрекет сипатына байланысты түрлі формада жеткізуді басқарады. Жоғары

оқу орнының білім беруі білімдіктен тұлғалық парадигмаға көшуі студент алдына өзін тұлға ретінде көрсетуін болжайды: өзінің сөздері мен мінез-құлқына, істеріне жауап беру, шешім қабылдау, өзіндік, іштей еркін, креативтік бастама көтере алатын, өз бойын игерген, өмірлік мағына мен принциптерді таңдай алу және т.б.

Инновациялық білім беру ортасында студенттердің педагогикалық креативтіктерін қалыптастыру бұрын да білім берудің мақсатты бағыты ретінде бөліп көрсетілген болатын. Бірақ мұндай мақсат білім беру жүйесі аталған мақсатты қай бағытта, қалай жүзеге асыру болатынын білмегендіктен қол жеткізбеді. Бүгінгі таңда өткеннің қателігін біліп қана қою аз. Қандай бағытта жүру керектігін түсіну мен саналы аңғару маңызды. Негізгі жүзеге асыру ұстанымы төмендегідей болатын инновациялық педагогикалық креативті білім беру шешім болып табылды:

- педагогикалық креативтікке дайындық;
- кең мағынада техноаумақ элементтерін жобалаудан әрекетті жобалауға көшу;
- шешімдердің көп өлшемділігі, басқаша ойлауға, шыдамдылыққа, яғни толеранттылық пен өз әрекетіне адамгершілік жауапкершілікке негізделген дүниетанымды қалыптастыру;
- жалпыланған білім жүйесін қалыптастыру мақсатымен пәнаралық байланысты жүзеге асыру;
- ойлау полихроматикалығы мен интеллектісінің әрекет «бинокулярлығын» қалыптастыру.

Жаңа білім беру парадигмасы студенттердің руханилық пен креативтігін қалыптастыруға бағытталған. Мұнда білім беру тәжірибесінің басты мақсаты табиғат пен қоғамның заңдарын оқыту ғана емес, «адам-табиғат-қоғам» жүйесінде әлемді шығармашылық түрлендіру мен қарым-қатынас үйлесімділігінің ізгіліктілік әдіснамасын әрекеттік меңгеруге көмек те болады. Мұндай міндетті адамның креативтік әлеуетін сақтау мен қалыптастыру басты мақсат болатын инновациялық білім беру ғана жүзеге асыра алады. Білім берудің жаңа парадигмасының жүзеге асуы тұлғалық-бағдарлы оқытумен және кәсіби тұлға, яғни жаңа формация маманын қалыптастыруда құзыреттілік тұрғысындағы амалға көшуді бейнелейді.

Білім беруді жаңарту деп біліми жүйелердің барлық буындарын және біліми іс-әрекеттің барлық саласын қазіргі өмір талабына сәйкес отандық білімнің жақсы дәстүрлерін сақтай

және оларды тарата отырып, кешенді, жан-жақты жаңарту түсініледі. Бұл, сондай-ақ білім жүйесіндегі қағидаларды түбірімен қайта қарау, біліми іс-әрекеттің мазмұнындағы, технологиясындағы, ұйымдастыруындағы кең көлемдегі өзгерістер және қорытындысында біліми дүниетанымдағы терең жаңартулар болып табылады.

Білім беру саласындағы үдерістерді нақтылау үшін педагогикалық парадигмаларды қарастыратын болсақ, әлемдік қондырғы туралы идеялар мен теориялардың ауқымдылығымен ғаламдылығына байланысты парадигмалардың бірнеше түрлері бар: жалпы ғылыми, жекеше, локальдық.

Жалпы ғылыми парадигма білім аумағы әрекет түрі елге қарамастан бүкіл ғылыми қоғамдастықпен қоғамдық сана мойындаған көзқарасты көрсетеді:

- 1) Табиғи педагогикалық парадигма.
- 2) Репродуктивті педагогикалық парадигма.
- 3) Креативті педагогикалық парадигма.

1. Табиғи педагогикалық парадигма ересектерге еліктеуге негізделген табиғи ойындары енетін, әлемді тұтас қабылдағанда отбасымен алғашқы қауымдық қоғамда стихиялық тәрбиелеу жатады.

2. Репродуктивті педагогикалық парадигма. Тәрбиелеу мен білім беру мазмұнына тәрбиелік пен білім беру өлшемдеріне қойылатын жалпы қабылданған талаптарды қабылдау. Адамның космо-био-элеуметтік зат ретіндегі сапасы әрі қарай жүзеге асырылады.

3. Креативті педагогикалық парадигма. Адамзаттық (ізгілік) өлшемдері бойынша білім беру модельдері қайта қарастыру табиғатпен өзара әрекет түріне күштемейтін өзара әрекетке ұмтылу және адам-адам жүйесіндегі көріністері шешіледі.

Студенттерге стихиялық ықпал ету, яғни қоғамда өмір сүру жағдайы мен әрекетін, сонымен қатар табиғи факторлар, әсіресе адамның технологиялық әрекетінен туындаған «табиғи педагогиканың» көрінуі. Стихиялық ықпал негізінде қоғамда қабылданған стереотиптер жататын құндылық бағдарлар және мотивациялармен анықталады. Парадигманың ауысу мерзімінде жаңа идеяларды қалыптастыруға және білімнің түрлі аумағынан мәліметтерді жинақтауды жүзеге асыруға қабілетті ғалымдарға деген қажеттілік туындайды. Жаңа технологияларды енгізу неғұрлым жетілдірілген

психология-педагогикалық парадигмаларды қабылдамау мүмкін емес.

Дербес парадигмалар білімнің түрлі салаларының теориялық базасын құрайды. Қазіргі кезде білім беру жүйесінде білім беру мазмұны мен оқыту мәні енетін оқытудың үш дербес педагогикалық парадигмасы анықталған: ғылыми-технократиялық; ізгілік; изотерикалық. Аталған парадигмалар (мәселені қою моделімен оларды шешу) қоғамдық өмірге, ғылым мен техниканың даму деңгейімен бағытына, мәдени және адамгершілік құндылықтар, индивид пен қоғамның рухани адамгершілік қалыптасуына түрлі деңгейде ықпал етеді.

XX ғасырдың екінші жартысында өзіндік даму заңдарын білмей тұрып басқару «адам-технология-орта» жүйесіндегі өзара қарым-қатынаспен өзара әрекеттің жақсы тәсілі еместігін түсінді. Бұл мезгілде күрделі ашық жүйелердің тууы мен өзіндік дамуы туралы ғалым – синергетика белсенді дамиды. Бұған білім беру жүйесі де жатады.

Е.Е. Щербакова [3, 132 б.] оқытудың педагогикалық парадигмаларының қатынасын ұсынады. Жалпы ғылыми парадигма анықтаушы болғанымен, барлық парадигмалар бір-бірімен үздіксіз байланыста.

Оқу үдерісін жобалауда креативтік қалыптастырушы білім беруді жүзеге асыру үшін (мақсаты, мазмұнынан бастап жүзеге асыру технологиясына дейін) педагог заманауи кезеңде (жүйелілік, тұлғалық-бағдарлы, әрекеттік, субъектілік, құзыреттілік, синергетикалық) және өзінің креативтік әрекеті студенттердің креативтік әрекетімен үздіксіз байланыста шығармашыл, инновациялық, педагогикалық әрекеттің қағидалары және әдістері мен жүзеге асатынын терең түсінеді. Осыны енгізетін кәсіби оқытуды талап етеді. Е.Е. Щербакова жалпы ғылыми парадигма білім аумағы әрекет бүкіл ғылыми қоғамдастықпен қоғамдық сана мойындаған көзқарасты көрсетеді. Осы пікірге сәйкес, жоғары оқу орындары студенттерінің парадигмалары анықталды (1-сурет).

Студенттерге стихиялық ықпал ету, яғни қоғам өмір сүру жағдайы мен әрекетін, сонымен қатар табиғи факторлар, әсіресе адамның технологиялық әрекетінен туындаған «Табиғи педагогиканың» көрінуі. Стихиялық ықпал негізінде қоғам қабылданған стереотиптер жататын құндылық бағалар және мотивациялармен анықталады.

Академик М.К.Тутушкина жетекшілік ететін авторлар ұжымы «қазіргі кезде жалпы практикалық педагогика (педагогикалық шындық) әлі де репродуктивті-педагогикалық парадигма сатысында болып табылады, бірақ креативті-педагогикалық сатыдағы өту беталысы байқалады, бұл жоғары білім беруде, әсіресе студенттердің ғылыми әрекеттері үдерісінде жүзеге бөлшектеп асырылады», – деген тұжырым жасайды [5].

Ғылыми фактілер жалпы мойындалған теориялар көмегімен түсіндіру мүмкін болмаған сәттен бастап парадигманың ауысуы басталады. Ескірген білім, ғылымның жаңа болжамының дамуын тежейді және біртіндеп тарихи фактілер қатарына өтеді. Жаңа парадигманы бекіту үшін белгілі бір уақыт қажет, парадигма бір сәтте ауыспайды. Ғалымдар көбіне өздерінің тұрақталған көзқарастарынан бас тартқылары келмейді, жаңа бұрынғы көзқарастардың ақпараттарына қарсы келеді. А.П. Валицкая парадигманың ауысуы – қоғамның дамуына табысты ықпал етуге мүмкіндік беретін қоғамдық үдерістің маңызды

шарты деп қабылдайды [6].

Парадигманың ауысу мерзімінде жаңа идеяларды қалыптастыруға және білімнің түрлі аумағынан мәліметтерді жинақтауды жүзеге асыруға қабілетті ғалымдарға деген қажеттілік туындайды. Жаңа педагогикалық технологияларды енгізуде неғұрлым жетілдірілген психология-педагогикалық парадигмаларды қабылдамау мүмкін емес.

М.М. Зиновкина креативті педагогикалық жүйенің негізгі педагогикалық идеялары мен қағидаларын блоктар түрінде қарастырады:

1. Білім беруді ізгілендіру мен демократияландыру.

2. Тұлға және оқу тобының ұжымы.

3. Креативтік ойлау жүйесін қалыптастыру.

Педагогикалық креативті жүйе қарастырады:

- білім беру мазмұнына креативтік әдіснамасы бойынша курс енгізу;

- креативтік әрекет қозғалысындағы оқыту мен бақылау үдерісінде «Оқыта отырып, өзіміз оқимыз» қағидасын қолдану;

- кәсіби қызығушылығын қалыптастыру.

1-сурет – Креативтікті қалыптастыру парадигмалары

Адам тұлғасы жеткілікті толық деңгейде жеке тұлға қасиеттерімен ішінара қиылысатын көп мінездемелік сипаттамалармен сипаттала алу мүмкіндігі бар екендігі белгілі. Белгілі кәсіби іс-әрекет түріне қатысты алына отырып, қасиеттер болжамды нәтижеге әсер ету дәрежесіне қарай, яғни кәсіби мәнділігіне байланысты бөлінеді. Сондықтан да зерттеуімізде университеттің инновациялық білім беру ортасында студенттердің педагогикалық креативтігін қалыптастырудың жағдайындағы маман-педагог моделінің базалық қасиеттері ретінде психологиялық-педагогикалық негіздері ұстанымы жағынан үш блокқа қатысты қарастырамыз.

Бірінші блок – университеттің инновациялық білім беру ортасында студенттердің креативтігін қалыптастыру жағдайында педагогикалық іс-әрекетке деген креативтік бейімділігі.

Екінші блок – университеттің оқу-тәрбие үдерісінде инновациялық технологияларды қолдануға маманның дайындығы.

Үшінші блок – университеттің инновациялық білім беру ортасында технологияларды қолдана отырып, студенттердің педагогикалық қарым-қатынасқа енуі.

Бірінші блок (танымдылық бейімділік) педагогикалық іс-әрекетті жобалау және модельдеудің қазіргі амалдары туралы білімдерді қамтиды. Олар: кәсіби-педагогикалық іс-әрекетте қолданылатын инновациялар туралы, математикалық модель жасақтауға және психологиялық-педагогикалық эксперимент қорытындысын өндеуге қажетті математикалық құралдар, білімді бақылаудың бейінді әдістері; ақыл-ой қабілеттері (интеллект, логика, есте сақтау, тәжірибе, назар аудару білу қабілеті және т.б.) педагогикалық қабілеттер, техникалық қабілеттер, өзіндік қасиеттер, ынта. Яғни, тұлғаның педагогикалық креативтігін, белсенділігін шығармашылық, инициатива, жауапкершілік, ғылыми ізденіс мен педагогикалық және креативтік қабілеттердің қалыпты деңгейі межелерінің тұрақты бірлігін болжаймыз.

Оқытушы іс-әрекеті инновациялық білім беру ортасы үдерісімен байланысты болғандықтан, тұлғаға қойылатын психологиялық-педагогикалық талаптар тұлғаның педагогикалық қабілеттері жиынтығын да кірістіруі қажет. Осы мәселемен байланысты ғылыми еңбектерді талдау негізінде басты педагогикалық қабілеттер есебінде: дидактикалық, ғылыми-зерттеушілік,

педагогикалық елестету алынады. Осыған сәйкес педагогикалық қабілеттер келесі мазмұнға ие:

- дидактикалық қабілеттер университеттік оқытудың мақсаты мен нәтижесін жобалау, қойылған мақсатқа жетудің негізгі бағытын анықтау, студенттердің жеке ерекшеліктеріне сәйкес оқу материалын бейімдеу және оны белгілі формада меңгертуді ұсынудың әдістерін, құралдарын; студенттердің өзіндік жұмыстарын ұйымдастыру қабілеті; студенттердің креативтік белсенділігін дамыта отырып, оны керекті бағытқа бағыттай білу және нәтижесін өлшей білу қабілеті.

- ғылыми-зерттеушілік қабілеттер студенттерге қажетті білім, білік және дағды деңгейін қамтамасыз ететін оңтайлы компьютерлік бағдарламаларды жобалауда, сондай-ақ ақпараттық технологиялардың кірістірілуін ескере отырып, педагогикалық үдеріс компоненттері арасындағы ішкі және сыртқы байланыстарды айқындап білу қабілеті; тәжірибелік-эксперименттік зерттеу жұмысын жүргізу.

Қорытынды бөлім

Бүгінгі таңда қажетті талаптардың бірі студенттің креативтік ойлауға бейімділігі мен оның арнайы қабілеттерінің дамуын қарастыру болып табылады. Жүргізілген зерттеулерге негізделі отырып, маман-педагогтердің кәсіби іс-әрекеттерінің креативтік ынтасы саласындағы компоненттік құрамын былайша көрсетуге болады:

1. Кең әлеуметтік ынта. Оны келесі ынталық бағдарлар құрайды:

а) әрбір мәдениетті адам еңбек құралы есебінде қазіргі ақпараттық технологияларды қолдана білуі тиіс;

ә) қазіргі инновациялық технологияларды қолдана білу әріптестер және студенттер тарапынан мойындатуға мүмкіндік береді;

б) қазіргі педагогикалық технологияларды кәсіби іс-әрекетке ендіру елеулі табыстарға жетуге көмектеседі. Ол жұмыс сапасына әсер етеді және сәйкесті құзыреттілігінің артуына мүмкіндік береді.

2. Тұлғаның интеллектуалдық-креативтік дамуымен байланысты ынта. Ол келесі ынталық бағдарды қосарлау есебінен жүзеге асырылады:

а) университеттік білім берудегі инновациялық білім беру ортасында технологияларды меңгеру студенттердің ғылыми-зерттеу

ізденістерінің креативтік іс-әрекетпен қамсыздандырылуын күшейтеді;

ә) университеттік білім беру жүйесінде инновациялық технологиялар арқылы ғылыми ақпаратқа қол жеткізу мүмкіндігі өз инновацияларын жалпылауға, талдауға және рәсімдеуге көмектеседі;

б) ғалымдардың жоғары оқу орны оқытушыларымен бірлесе отырып және олардың басшылығымен эксперименттік жобаларға, сондай-ақ дамып келе жатқан қашықтықтан оқыту жүйесіне қатысуға мүмкіндік береді.

Екінші блок (кәсіби дайындық) студенттердің педагогикалық креативтігін әлеуметтік мәнді бағыттылығын, педагогикалық іс-әрекеттің жаңа түрлеріне қажеттігін, өзін-өзі жетілдіру қажеттілігін құрайды.

Үшінші блок – бұл ұйымдастырушылық қабілеттер, коммуникативті қабілеттер, іс-әрекеттің дербес стилі және қажетті біліктер мен дағдылар.

Креативтікті зерттеуде өткізілген талдау жалпы заңдылықтар мен кәсіптік андрагогикада өткізу ерекшеліктерін табуға мүмкіндік береді. Креативті тұлғаның жеке интеллектуалдық-эвристикалық сапасы ретінде рационалистік түсінуден ерекшелігі креативтікті жүйелі, бағалы тұлғалық, көп деңгейлі білім беруден бастау алады. Креативтік адамның рухани және тұлғаның шығармашылық өзіндік даму шартының ажырамас бөлігі болатын бағалы, тұлғалық саналы категориясы. Ол оның өзіндік көкейкестілігінің айтарлықтай қоры болып табылады.

Әдебиеттер

- 1 Коменский Я.А. Великая дидактика // Избранные педагогические сочинения. – Т 1. – М., 1982. – 356 с.
- 2 Ушинский К.Д. Человек как предмет воспитания: сочинения в 11 т. – Т.2. – М., 1952. – 348 с.
- 3 Щербакова Е.Е. Формирование педагогической креативности студентов вуза в условиях профессиональной подготовки. дис. ... доктора пед. наук. – Нижний Новгород, 2000. – 223 с.
- 4 Щербакова Е.Е. Креативные технологии: учебное пособие. – Нижний Новгород: ГХИ НИГАСУ, 2003. – 38 с.
- 5 Тутушкина М.К. Практическая психология для преподавателей. – М.: Информационно-издательский дом «Филинь», 1997. – 382 с.
- 6 Валицкая А.П. Философские основания современной парадигмы образования // Педагогика. – 1997. – №3. – С. 15-19.

References

- 1 Comenius J.A. Great didactics // Selected pedagogical works. – Т 1. – М., 1982. – 356 p.
- 2 Ushinsky K.D. Human as a subject of education: essays in 11 volumes. – Т.2. – М., 1952. – 348 p.
- 3 Shcherbakov E.E. Formation of pedagogical creativity of university students in terms of training. dis. doctor. of ped. sciences. – Nizhny Novgorod, 2000. – 223 p.
- 4 Shcherbakov E.E. Creative Technologies: Study posobie. – N.N.: GHI NIGASU, 2003. – 38 p.
- 5 Tutushkina M.K. Practical psychology for teachers. – М.: Information and Publishing House «Filin», 1997. – 382 p.
- 6 Valitskaya A.P. Philosophical foundations of modern educational paradigm // Pedagogy. – 1997. – № 3. – P.15-19.